

Anders Franzéns museum i Fiskarhamnen.

Årtal att uppmärksamma under åren 1865 till 2026.

DHF:s äldsta bild av boden är från 1895.

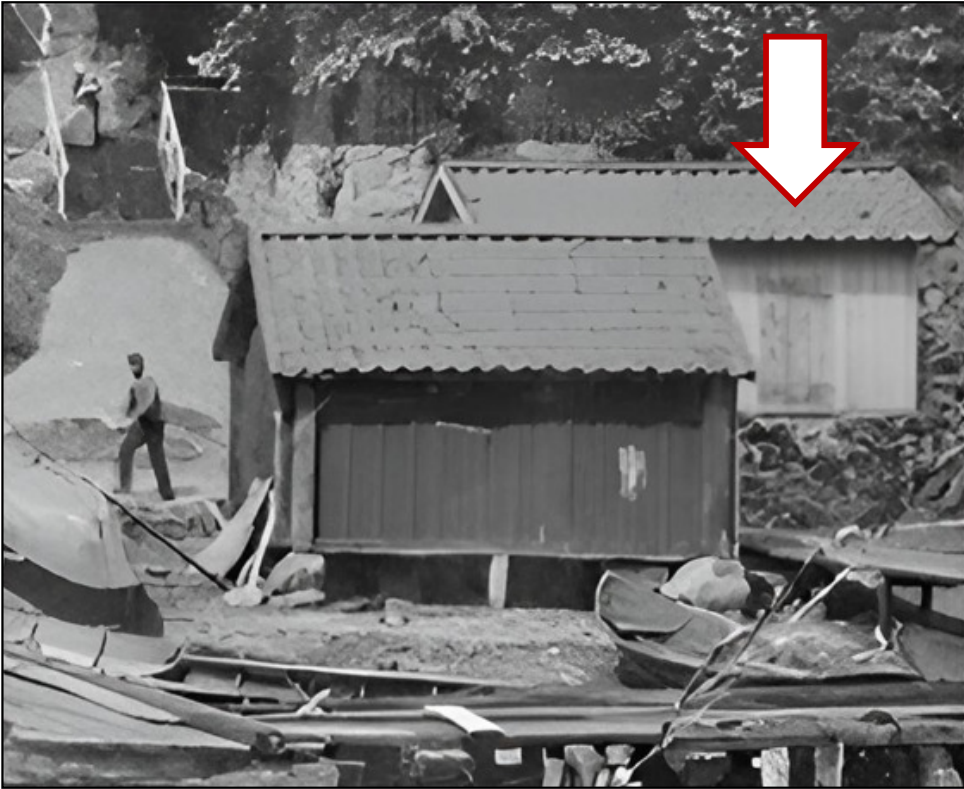

Bild från 2026.

1865

Franzéns museum var ursprungligen en gammal saltbod om ca 17 kvm byggd 1865 av mästrelotsen Frans Ludvig Öhman.

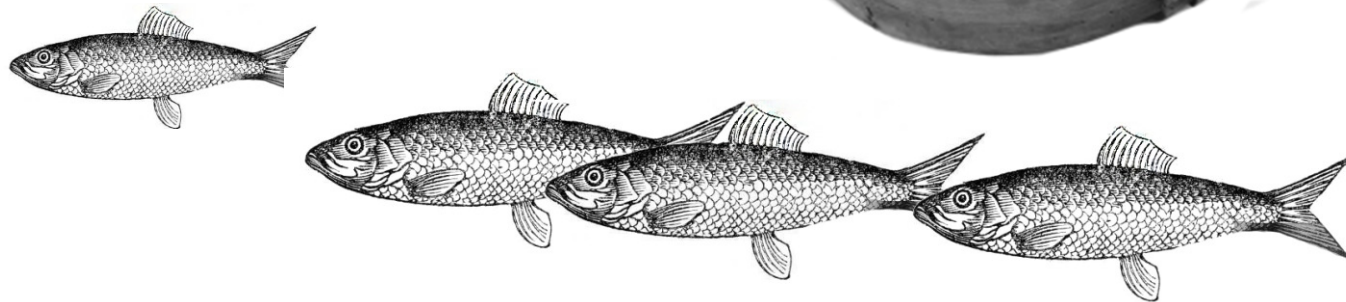
Här förvarades bl.a. saltad fisk. Salt var dåtidens konserveringsmedel.

Frans Ludvig Öhman var f. 1843 och d. 1873.

Huset framför saltboden är sedan många år tillbaks rivet. Detta hus tillhörde Sofia Österberg som bodde i villan till vänster om trappan, Övre Tegnérsvägen 1.

→ 1912

Boden användes sedan under många år av Öhmans dotter Ida Wisth som förvaringsplats. Hon gifte sig med Edward Wisth, som var fotograf på Dalarö. Makarna bodde ovanför Fiskarhamnen i en villa som gränsade till prästgården.

Vår älskade Mor,

IDA WISTH,

avled lugnt och stilla
Tisdagen den 16/2 1937.

Sörjd och saknad.

MARY och BROR.

GRETA och GÖSTA.

Barbro, Jane, Birgitta.

Jordfästningen äger rum i Da-
larö kyrka Måndagen den 22
Febr. kl. 1 e. m.

DN 1937-02-17.

1912

Saltboden som under åren använts som förvaringsplats hotades att rivas. Då köptes den av handlaren Fredrik Norberg och användes i många år för försäljning och förvaring av bensin och smörjoljor.

Fiskarhamnen på 1930-talet.

Fredrik Norberg, försäljning vid hans handelsbod Odinsvägen 11-13 på 1930-talet.

OBS Bensinpumpen vid vägen och raden med olika oljekvaliteter med spillfat under kranarna som finns längs husväggen.

1920 →

Anders Franzén tillbringade ofta somrarna på Dalarö då familjen hyrde på Baldersvägen 35.

Baldersvägen 35 av senare datum.

1950

Anders Franzén köper boden för att använda den då han utforskar vattnen runt Dalarö för att hitta vrakplatser.

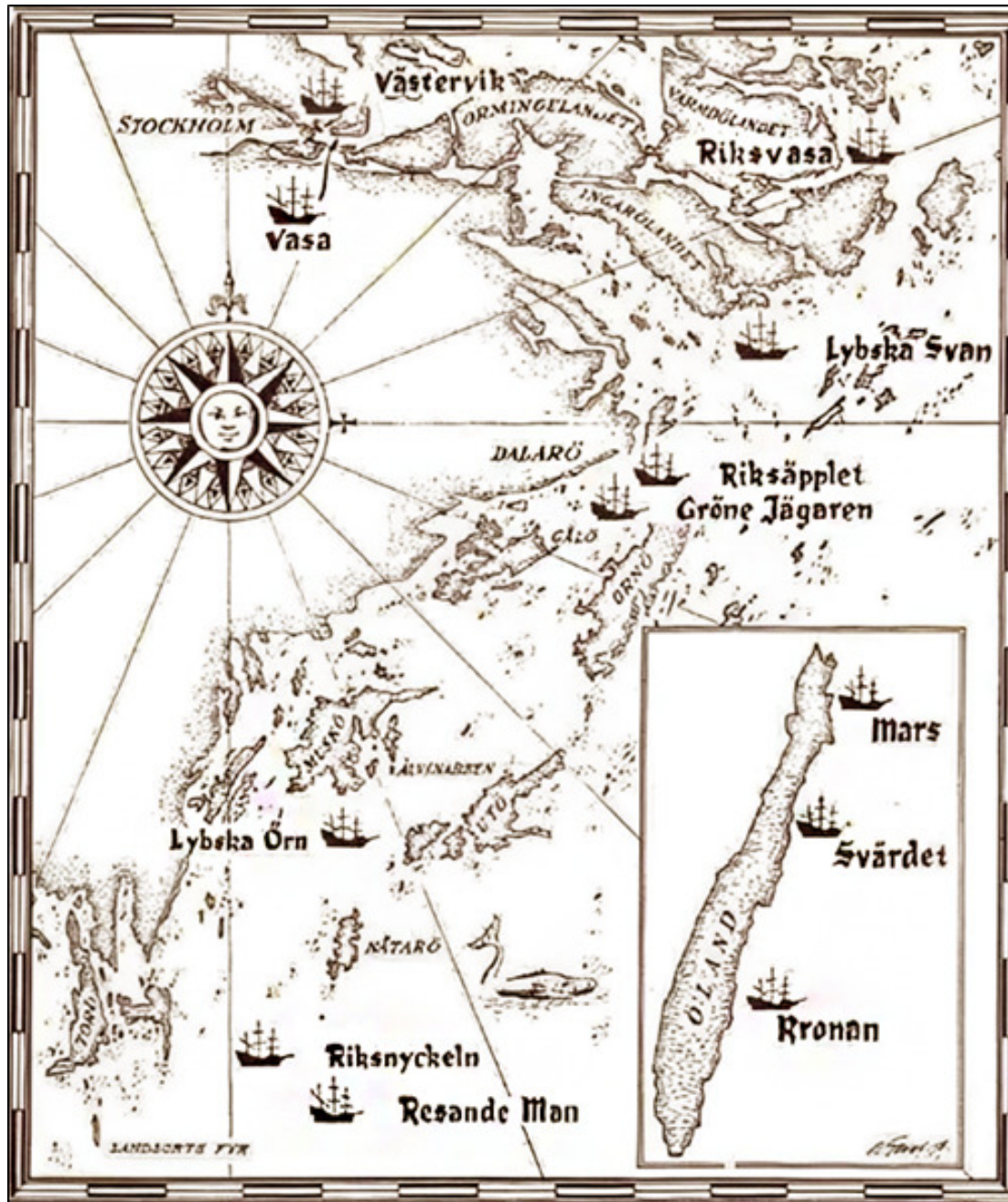
Boden har ändra utseende sedan den byggdes 1865 tills i dag 2026. Fönstret har bytts ut och dörren är en annan än den ursprungliga. Även vindskivan är förstärkt. När dessa förändringar genomfördes är okänt, men troligen var det Anders Franzén som genomförde ombyggnaden när han köpte boden 1950.

I boden byggdes även ett litet pentry och en våningssäng samt drogs in el och telefon.

Kabel från el/telestolpen har genom åren dragit i stommen så att boden blivit skev.

1950 →

Anders Franzén köper boden för att använda den då han utforskar vattnen runt Dalarö för att hitta vrakplatser.

När Anders Franzén insåg betydelsen av att Östersjön saknar skeppsmask, sammanställde han i början av 1950-talet detta "marinarkeologiska program" omfattande 12 intressanta svenska örlogsskepp från 1500- och 1600-talen.

Bild ur skriften Anders Franzéns museum.

1956

Anders Franzéns arkivarbete och tåliga lodningar i Stockholms ström leder till att regalskeppet Vasa återfinns på botten — ett fynd som förändrade svensk kulturhistoria.

Regalskeppet Vasa återfanns den **25 augusti 1956** av Anders Franzén. Efter flera års sökande i Stockholms ström lokaliserade han vraket utanför Beckholmen med hjälp av ett hemmagjort propplod.

Det var David Dillner som hjälpte Anders Franzén att ta fram det plugglod som Anders använde för att lokalisera vrak, bl. a. använde han det när han hittade regalskeppet Vasa.

1959

Det första provlyftet av Vasaskeppet genomförs.

1959 är alla sex tunnlarna färdiga. Vajrar dras genom tunnlarna under skeppet och upp till ytan där de fästs i vattenfyllda pontoner. Den 20 augusti 1959 lyfts Vasa för första gången ur dyn där hon legat i hundratals år. Skeppet förflyttades till grundare vatten genom 18 lyft mellan augusti och september 1959; man tog henne från 32 m djup till 16 m, och till ett mer skyddat område av Kastellholmsviken som gjorde dykningar mindre komplicerade.

Beställd: 1625

Sjösatt: 1627

Längd: 69 m

Bredd: 11,7 m

Djupgående: 4,8 m

Vikt: 1210 ton

Kraftkälla: 10 segel, 3 master

Bestyckning: 64 kanoner

Besättning: 145 sjömän, 300 soldater

Öde: Sjönk på jungfrufärden den 10 augusti 1628 efter en seglats på endast 1 300 meter.

Var: 120 meter utanför Beckholmen i Stockholms hamn.

Varför: Skeppet var felkonstruerat och instabilt.

Antal omkomna: Omkring 30 män, kvinnor och barn

Bärgades: 24 april 1961

Så här skildras Vasas förlisning av illustratören Nils Stödberg (1919–2013) på en akvarell från 1969.
© Sjöhistoriska museet.

1988

Franzén skänker boden till en stiftelse AFS, så att den kan bevaras åt kommande generationer.

Överlämnande av gåvobrev från Anders Franzén till AFS (Anders Franzéns Stiftelse), Torsten Ryde, Leif Andersson, Bo Malmsten, Torbjörn Landström.

1990

Efter två års förberedelser slår museet upp portarna för allmänheten, med syftet att visa Franzéns plats där han genomförde sina forskningar om vrak.

			
Anders Franzén Stiftelsens Museum SJÖBODEN, FISKARHAMNEN <u>130 54 DALARÖ</u>			
Innehavaren av denna biljett är berättigad till ett besök på nedanstående museer under allmän visningstid från <i>24/7</i> till <i>31/12</i> 19 <i>90</i>			
Biljett No <u>2</u>		Seth Neumah Museiintendent Tel. 0750-510 05	
Sjöhistoriska museet ☐	Vasamuseet ☐	Dalarö skärgårdsmuseum ☐	Kalmar läns museum ☐
Vid museibesök kryssas i respektive ruta.			

Då kallades museet för SJÖBODEN FIKEHAMNEN

ANDERS FRANZÉNS SJÖBOD

Här bedrevs den grundläggande forskning som bl. a. återgav oss regalskeppet VASA

Sjöboden förvaltas sedan den 23 juli 1988 av

ANDERS FRANZÉNS STIFTELSE FÖR SJÖHISTORISK FORSKNING.

Ander Franzén hade även ambitionen att öppna ett skärgårdsmuseum.

Planer på ett Strindbergsmuseum i Dalarö har vuxit till att omfatta ett helt skärgårdsmuseum. Författaren P O Enquist är redan engagerad i projektet och nu har även Anders Franzén, "Vasas" upptäckare, kommit med.

— Jag har undersökt skeppsvrak sedan 40-talet, och det finns mängder med föremål från skepp som "Riksäpplet", "Gröna Jägaren" och andra, som ligger i Sjöhistoriska museets magasin och bara väntar på att få visas upp, säger Franzén.

Dalaröns historia som örlogshamn går tillbaka till början av 1500-talet då Gustav Vasa anställde några lotsar som mot ersättning skulle ledsaga (säga leden) kungens skepp.

— Därmed kan man säga att Gustav Vasa startade sjöfartsverket just i Dalarö, konstaterar Franzén.

Uthamn

Under segelfartygens tid behöll Dalarö sin ställning som Stockholms uthamn. Det gick lätt att segla in till Dalarö, men att ta sig vidare till Stockholm var ett elände.

Kungar och andra höga herrar föredrog att ta sig landvägen till Dalarö där de sedan avväktade lämplig vind för att segla i väg med sina fartyg.

Denna omfattande trafik avsatte sina spår. Till och från förliste fartyg och resterna av dessa har varit föremål för Anders Franzéns vetenskapliga undersökningar.

Utöver Dalarös långa historia som örlogshamn har man också planer på att i det nya museet dokumentera fiskets tusenåriga historia i södra skärgården.

Tummelplats

Dalarö var vid sekelskiftet även tummelplats för litteratörer och konstnärer. Här finns mängder av material att hämta även om det mesta blir i form av foton och utställningskärmar.

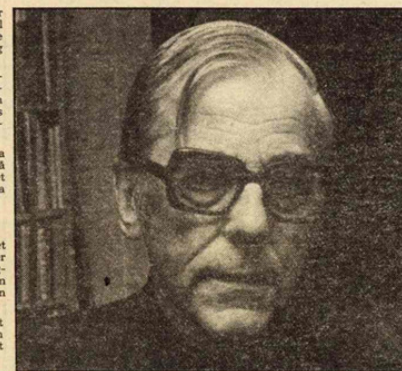
Tullens verksamhet har varit mycket omfattande i Dalarö, men den finns redan presenterad i det uppskattade Tullimuseet.

Bland politiker och berörda förvaltningar i Haninge kommun arbetas det nu med planerna för det nya skärgårdsmuseet.

För liten

Den lokal man valt är övervåningen på Dalarö bibliotek. Lokalen är alldeles för liten för den omfattande verksamhet som planeras men nästan måste man börja, resoneras det.

I Fredags mötte representanter för kultur- och fritidsförvaltningarna kommunalrådet Sven-Gun-

— Det finns massor av föremål som bara väntar på att få visas upp, säger Anders Franzén.
Foto: Jan Delden

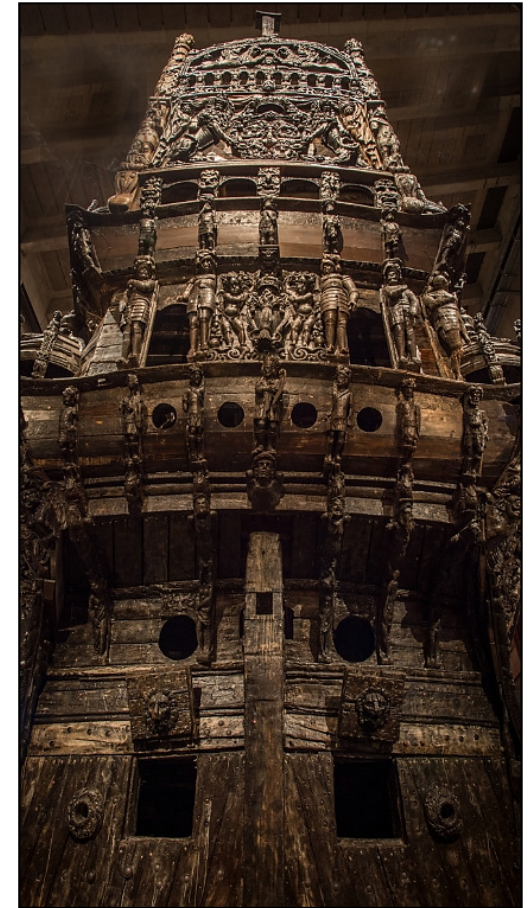
nar Carlsson (s) för en genomgång.

Resultatet av den sammankomsten blev att man skall arbeta vidare med siktet inställt på att slå upp portarna till det nya skärgårdsmuseet redan nästa sommar.

BENGT HENRYSON

1990

Vasamuseet i Stockholm öppnades officiellt den 15 juni 1990.

1994

**Invigs Anders Franzéns trappa som går mellan Fiskarhamnen och Övre Tegnérsvägen.
Vägen ingick tidigare som en del av Nedre Tegnérsvägen.**

Efter beslut i Haninge kommun 1993, för att hedra Anders Franzén döptes vägdelen om till Anders Franzéns trappa.

Vid invigningen 1994 deltog bl. a. kommunalrådet Ulf Fridebäck och skådespelaren Louise Edlind som här avtäckar skylten.

2003

Dalarö Hembygdsförening tar över
ansvaret för museet.

2011

Länsstyrelsen förklarar sjöboden som statligt byggnadsminne — det tyngsta lagliga skydd en kulturhistoriskt värdefull byggnad kan få i Sverige.

Enskilt byggnadsminne.

Skillnaden mellan statliga och enskilda byggnadsminnen är ägandet och beslutande instans: statliga byggnadsminnen ägs av staten och beslutas av regeringen, medan enskilda byggnadsminnen ägs av privatpersoner, kommuner eller organisationer och beslutas av länsstyrelsen. Båda typerna är skyddade enligt kulturmiljölagen för sitt höga kulturhistoriska värde.

På Dalarö finns två statliga byggnadsminnen: Tullhuset och Dalarö Skans och fyra enskilda byggnadsminnen: Dalarö Societetshus, Eva Bonniers sommarhus, Klappbryggan och Anders Franzéns sjöbod.

Statligt byggnadsminne.

← 2011 →

Ständigt underhållsarbete behövs för att bevara boden och 2011 behövde fasaden mot sjön rivas och bytas ut under överinseende av Länsstyrelsen.

Jens Eschricht byter fasaden mot sjön.
Huset är snett efter att en kabel till en stolpe för el/telestolpe har dragit i husets taknock/stomme. Huset saknar en kraftig stomme vilket bidragit till husets snedhet.

Gösta Maijgren och Roland Palm fäster en vajern i berget för att motverka att huset dras ännu snedare.

Tillägg

Lite mer till minne av Anders Franzén

2008

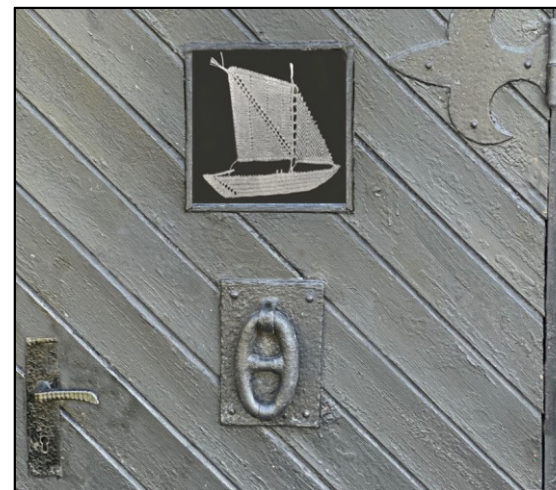
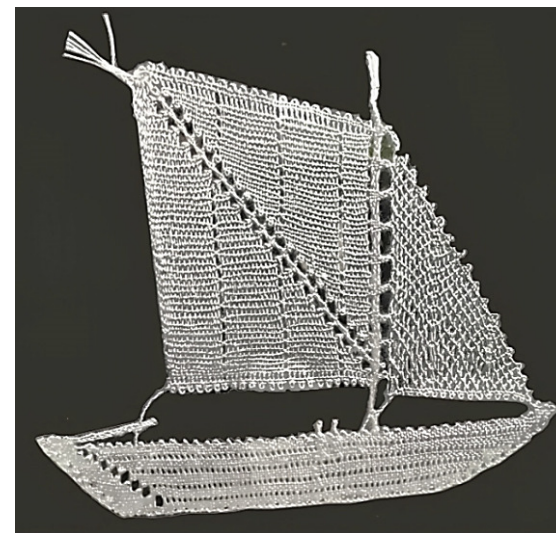
Dykarklockan vid Anders Franzéns museum.

Den replik av en dykarklocka från 1600-talet som Anders Franzén och Bengt Grisell lät tillverka på Motala Varv år 1986 står sedan 2008 invid museet. Detta för att demonstrera hur man kunde bärga kanoner från sjunkna skepp tidigt i historien. Bengt Grisell och Anders Franzén 1980-talet vid fältexperiment på regalskeppet Kronans vrakplats. Bengt utförde sina provdykningar på 26 meters djup i öppen sjö, sex kilometer utanför Ölands östra sida.

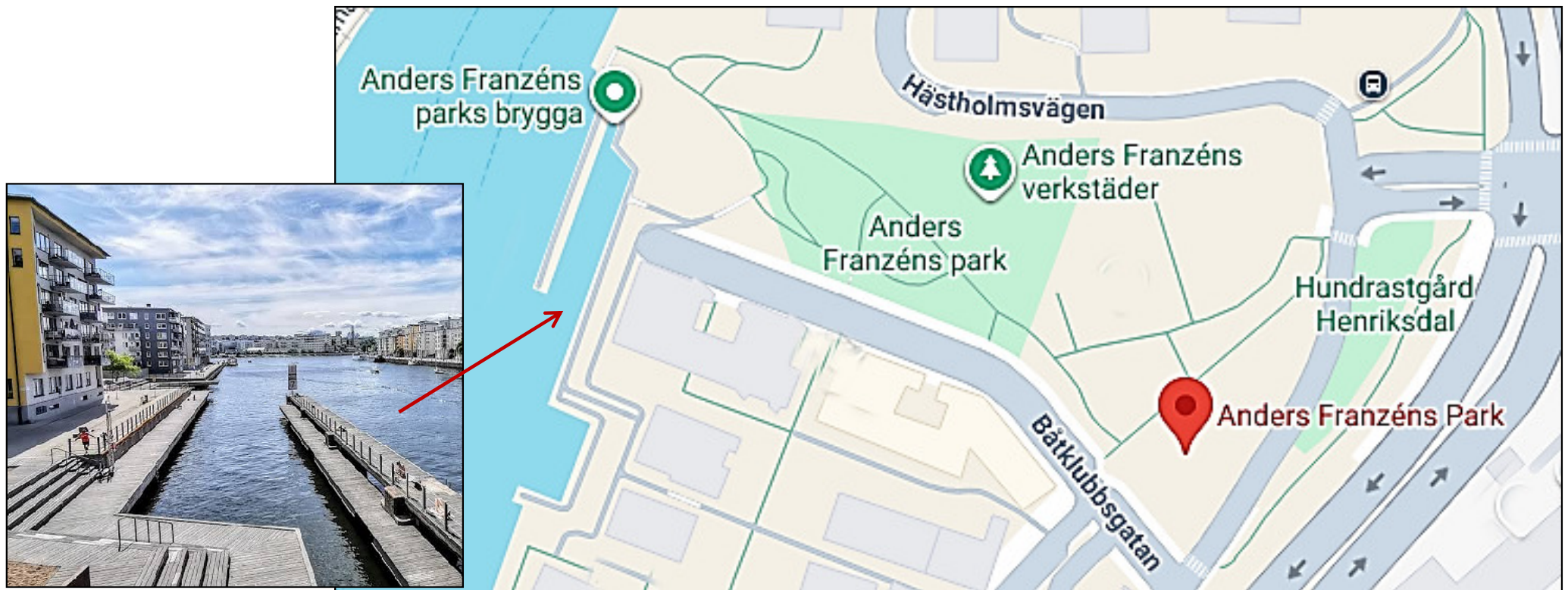
2011

En knypplad båt, skapad av Eta Åkerblom, hustru till föreningens tidigare ordförande, tog plats i dörrens fönstret och ersatte en trasig gardin.

2014

Anders Franzéns park ligger i Hammarby sjöstad och invigdes 2014.
Parken består av en lekplats samt en mindre skatepark.

Bojen vid Anders Franzéns museum.

Det är ingen mina eller del av minsvepningsutrustning utan troligen någon sorts boj. Varifrån bojen kommer är okänt. När/hur bojen har använts kan inte fastställas.

I botten ett stor hål utan lock.

Det finns ingen förklaring till alla detaljer som finns runt om på bojen.

2004 - 2023

Ett Skärgårdsmuseum installerades i Tullhuset 2004.
Museet stängdes 2023 efter beslut av Haninge Kommun
och föremålen återlämnades till ägarna.

I Skärgårdsmuseet fanns det en väggbonad uppsatt
”Till minne av Anders Franzén” och en monter med
föremål från A. F:s museet.

När Skärgårdsmuseet stängdes flyttades montern till
ett annat rum i Tullhuset som nu sköts av DKFC.

Anders Franzéns doktorshatt. Han var marintekniker och
amatörforskare med anställning som byrådirektör vid
Försvarets materielverk, därefter fick han titeln forskare vid
KTH och utnämndes till hedersdoktor 1983.

Modell av Franzéns bod.

Den har genom åren givits som gåva till föreläsare och andra personer som gjort något bra för Hembygdsföreningen.

Gjutmodellen finns inte längre kvar så att det kan tillverkas nya och det är okänt vem som gjort modellen.

Mer finns att läsa om Anders Franzén och museet i DHF:s:

Bildanalyser:

5376, A363, T339, A521, A36, 3778, 2757, 3408, 8350, 8262, 8233, 4653, 4861, 8109, 8404, 8354, A200-5, och 4982.

Redovisningar:

SC328, SC366, SC305 och SC395.

Hemsidans meny:

Franzéns bod.

Året Var: 1950, 1990, 1994, 2003, 2008 och 2011.

DHF:s medlemsblad Shimmyn:

1999-2, 2003-2 och 2006-2.

INFORMATION OM ANDERS FRANZÉNS BOD I FISKARHAMNEN

Bild från 2026.